

DE RODE PAUS EN ONZE MISSIE

De meeste mensen houden van orde en helderheid. Dat geldt ook voor de beoordeling van medemensen. De een is conservatief en de ander progressief. Zo houden wij het leven lekker overzichtelijk. Maar wanneer wij wat meer inzoomen, wordt duidelijk dat wij een ander mens daarmee zwaar onrecht doen. Een mens heeft namelijk altijd meer en soms tegenstrijdige facetten. Dat viel mij ook weer op bij het lezen van de prachtige biografie van kardinaal Willem van Rossum (1854 - 1932) waarvan ik recent het eerste exemplaar door de auteur dr. Vefie Poels kreeg aangereikt. Veel katholieken, en zeker andersdenkenden, zullen bij het horen van de naam van de kardinaal wat schaapachtig kijken en vragen wie hij was. Dat is ook niet zo vreemd want een groot deel van zijn leven werkte hij in Rome als lid van de curie. Maar in de Eeuwige Stad bekleedde hij tussen 1918 en 1932 een zeer invloedrijke positie als prefect van het missiedepartement van het Vaticaan. De bijnaam rode paus maakt dat wel duidelijk. De kardinaal die aan het hoofd stond van het missiesecretariaat, kon zich meten met de paus in het wit.

Tegen het modernisme

Willem van Rossum is een man vol tegenstrijdigheden. Theologisch was hij ultraconservatief. In het begin van de vorige eeuw heerste er in de Rooms-Katholieke Kerk veel wantrouwen. Je kon al snel worden verdacht van vrijzinnige of ketterse opvattingen. Priesters moesten vanaf 1910 een eed tegen het modernisme afleggen. Er ontstond een benepen sfeer van verdachtmakingen en op alle niveaus werden mensen aangeklaagd. Het was een soort wedstrijd in rechtzinnigheid. En kardinaal Van Rossum deed met dit spel van harte mee en werd een geharnaste bestrijder van het virus van het modernisme.

Inheemse clerus

Tegelijk was deze oerconservatieve theoloog juist op het terrein van de missie open en werkte hij met een vooruitziende blik. Hij streefde naar het doorbreken van de band tussen missie en de koloniale politiek en was een sterk voorstander van de opbouw van een inheemse clerus. Zijn ideaal was weliswaar een centraal geleide Kerk, maar tegelijk ook van een waarlijk universele Kerk waarbinnen het Italiaanse of Europese element niet de boventoon voerde. Dat deed hij overigens met een beroep op oude kerkelijke documenten uit de 17de eeuw. Maar tegelijk paste het bij de ontwikkelingen van de 20ste eeuw. In de loop van die eeuw zouden immers de meeste kolonies onafhankelijke staten worden. De jonge kerken in deze koloniale landen waren, op het moment van onafhankelijkheid, al ver gevorderd in het opleiden van een eigen kerkelijk kader. Dat was voor de continuïteit van het missiewerk, ook na de dekolonisatie, van grote betekenis.

Feest van de missie

Wie missie zegt, denkt direct aan de betekenis van de heilige Geest. In kracht van Gods Geest is de Kerk immers vanuit Jeruzalem verspreid over de gehele aarde. In deze Paastijd zijn wij op weg naar Pinksteren, het feest van de missionaire Kerk. Wij zijn dankbaar voor alle missionarissen die vanuit Nederland het goede nieuws hebben verspreid en nog verspreiden. Wij zijn ook dankbaar voor de missionarissen die naar ons land gekomen zijn. Wij spreken niet voor niets over een reversed mission, een omgekeerde missie. Maar het komende Pinksterfeest bepaalt ons ook bij onze eigen missionaire opdracht. Door de coronapandemie zijn er allerlei

beperkingen om de kerkelijke vleugels uit te slaan. Maar binnen afzienbare tijd komt er meer ruimte, ook voor het kerkelijk leven. Kardinaal van Rossum is een belangrijke erflater als het gaat om missionaire inzet. Zijn voorbeeld kan ons inspireren om in onze dagen creatief nieuwe wegen te zoeken om de persoon en het Evangelie van Christus present te stellen. Laat op het komende Pinksterfeest Gods Geest maar stevig waaien en ons letterlijk inspireren om Christus zichtbaar te maken in het concrete leven van iedere dag.

Mgr. dr. Gerard de Korte